

Niv. 50

15 Meurzh - 15 Ebrel 1974

« POBL VREIZH »

*

B. P. 304
29273 BREST CEDEX

KOUMANANTOU

Boutin : 6 L

Skoazell : adaleg 15 L

K.R.P. 2746-79 ROAZON

0,50

POBL VREIZH

PENNAD-STUR

Gant ar foto-mañ dirak, ez eus peadra d'ober ur genaoueg eus an Aotroù Lombard, prezidant ar C.E.L.I.B. Ne oa dañjer ebet, da-larsañ, e vije saotret lenn-vor Brest gant ar mazout, rak pep tra a oa bet graet, emezañ, evit mirout ouzh kement-se da c'hoarvezout. Diouzh a lavare, e oa prest an holl itrikoù modern a vije ezhomm ma c'hoarvezfe ur gwalleur bennak. Respontet he devoa U.D.B. dezhañ, daou vloaz zo, e-barzh ullevrig diwar-benn purerezhig (*raffinette*) Brest, o lavarout e oa dañjeruskenan ober seurt purerezhig, rak, en gwirionez, ne oa ket prest an traoù c'hoazh, pell ac'hane !

Cliche M.F.B.

Daou vloaz goude, d'an 9 a viz c'hwevrer 1974, ez eus en em skuilhet 600 tonenn vazout er mor. Pelec'h oa itrikoù ijinus an Aotroù Lombard neuze, pa'z eo bet ret dastum al loustonise gant palioù ha kelornioù ? Evuruzamant, ez eus bet gallet stoufañ an toull buan a-walc'h. Peadra zo da skrijañ pa soñjer er pezh a vije c'hoarvezet mod-all ? Ar gwir a oa gant U.D.B. 'ta, siwazh !

Ya, met n'eo ket se eo se ! Ken gwazh all a vez gwelet bendez en hon bro-Vreizh, gant ar fallakred a vez o laerezh mad an holl, o lazhañ an natur, evit gounit arc'hant bras.

Pa oa bet beuzet kêrioù Montroulez, Kemper, hag all, e oa bet gwelet ar Pennoù bras, ken en Paris, ken en Breizh, o tougen kañv, war an ton bras, d'ar paourkeizh Bretoned. Ya, da ! Gant ar vezh ! Piv en deus roet aotre, abaoe bloavezhioù, da zifreuzhañ hon c'hleuzioù (kleuñhoù) ? Ne oa ket genaouek hon tadoù-kozh, memestra, ha m'o deus savet kleuzioù penna-da-benn hon bro, n'eo ket evit o flijadur an hini eo, hogen peogwir e oa ret henn ober ! Dalc'het e veze an dour gante, hag an douar-labour ivez. Glav zo bet er bloaz-mañ, gwir eo, met kement all a oa bet gwelet alies er bloavezhioù tremenet, ha ne oa ket bet beuzet kêrioù a-bezh evit kelo-se !

Pell 'zo emañ ar beizanted hag ar strolladoù politikel, U.D.B. en o zouez, o klemm a-enep ar mod diboell ha diskiant ma vez graet an adlodennañ-douar er vro-mañ.

HON TADOÙ

NE OANT KET GENAOUEK

EVIDOMP!

(Gwelout hon pennad-stur)

Pennad kaoz gant

ETIENNE TALLEC
sekretour F.D.S.E.A. Karaez

(Gwelout p.4)

Poent bras eo dimp-ni, holl asamblez, tud ar maezioù ha tud ar c'hêrioù, lakaat termen da itrikoù ar re a zo o klask lazhañ hon bro.

Da biv ar vro-mañ, a-benn ar fin ?

KENAVO, PUIG ANTICH

Barnet d'ar maro gant sjuistos Franco, eur stourmer yaouank euz Bro-Gatalonia, Puig Antich e ano, a zo bet taget an deiz all. Tamallet a oa dezhañ beza lazat eur poliser deuet da baka anezhañ e Barselona e miz gwengolo 1972. E gwirionez, n'ouzer ket divs penaoz e oa bet lazat ar poliser-se. Mad e Bro-Spagn ne chomer ket da glask ar-wirionez, ken ez ma'z eo sammn an demokratek ha lakad anezo da dremen evid laeron ha torfed ourien. E Bro-Euskadi eo dalhet prizoniad (pe dost) da hortoz beza harluet, moarvad, Arheskob Bilbao, en Astouri. Anavezos. Rebeca a ra gouarnmant Madrid dezhañ beza difennet gwirioù Bro-Euskadi en eur brezegenn bet lennet e darn vrasa ilizoù eskoptioù ar vro. N'eo ket ez stourm evid ar frankiz, na zoken komz diwar he fenn e Bro-Spagn heb beza taolet en toull, lazet pe harluet. Tamn ha tamn kouls-koude e vo distonet gailoud fasist Franco gant emenerien Bro-Euskade ha Bro-Gatalonia asamblez gant an demokratek all.

AN HENT AFRIKAN WAR-DU AR SOSIALISM

Embannet zo bet, nevez zo, peñnoù lispial diwar-benn ar Senegal, en ur gelouenn eus Paris. Lod eus ar pajennoù-se zo bet savet gant ar gelouennourien, ha n'eo eo al lodenn all met «bruderizh» paet gant gouarnmant Bro-Senegal, Met, e gwirionez, ned so ket gwall-vras an diforc'h etrezo. Disklariet eo bet, da gentañ, menozioù an Aotrou Seignol : «Ret eo lenn, emezañ, ha lenn mat Marx hag Engels... Met evidomp-ni, ne serij «tourm-ar-nekadoù» da netra ! Ar gwir stourm nemetañ eo hini ar broioù paour (pe ar re is-diorreet) a-enep ar re binvidik.» [Emañ a-du gant paotred SAV neuze ?] Komzoù brav, met touellus : «Señgor hag a zo bet er skol gant e vignon Pompidou, a zo barek war ar galleg, se zo sklaer. Met, ne vije ket gouest da gentañ gwir evel-se da Senegaliz e Wolofeg (ar vech komzet e Dakar), gweli as ! Rak petra a welomp war an tu gign ? Ur bruderizh p kement an dra-mañ diazezet 'vo un edachenn frank, e-keichen Dakar, un dachenn digoret d'an holl batromed a-youi-vat o deus c'hoant da reiñ sikour d'o breudeur gwalleürus. Du-hont re vo na tallioù, na impioù ! Du-hont, ne vo paet ar vicherourien nemet 1,17 ltr an eur, ha pas muioc'h eget 2,29 ltr evit ar re varrekañ ! Ma droed 'vo da gas n'eo forzh pelec'h tout an arc'hant gouezet. Mar goar Señgor kaozael mat, n'eo ket un dra nevez a zo bet ijinet gantañ, kozh-douar ne lavaran ket. Emañ o redek gant e hent : ean hent afrikan war-du ar c'haptalism.»

MEURLARJEZ EN ELYSEE

Reveuzi vraz en deiz all en Elysee hag e-touez kelouennerien Bariz warlen dihez Mestmer. Ha bremañ piau vo anvet kenta ministr ? Piau a zeuio e-barz ar gouarnmant ? Piau a vo slapek er-mez ? Petra vo grest euz Marcelin ? hag all, hag all... Nebeut a chehec'hantchoù e gwirionez ! Mestmer zo chomet war ar pod-hollen, ministr ar C.R. Sed zo est d'ober vadurio al labourerien douar (ya, ya, lennet mad ho peul) : hini ar golvehsanted zo est da glask ingali ar pellgomz. Ha, war vetez nebeud, «ar peurrest zo chomet memestra, memestra», evel ma lavar ar ganaouenn. Kalz trouz evid hetra ? — N'eo ket sur — Aratoz kaer eo bet grest an taol-se gant an Ao. Pompidou evid drouz an dud keiz, evid lakad anezo da ankouac'haad o faonoù hag o chualenoù, un tamn Meurlarjez m'ho-peus c'hoant peogwir em ar houlz. Pa vo echu ar c'hoari-mañ vo lavet trou all, eur «sarpant mors» bennag. Hemañ, da skwer : Piau vo danvez-presidant ar emalorize e enlekonoù da zont ? Pompidou e unan ? pe neuze an hini brez moal ? pe c'hoazh, paotr an tala ? Ya, an hini a ankouac'ha peae e impioù. Ha patati, ha patati, setu eze eklouz eme kelouennerien vraz Pariz, kelch ha n'eo ket ur vez selouo anez. E-pad se emañ e Breiz, n'eo tamn labour deread bet da rei d'ar re yaouank. E-pad se e rank familioù zo beva divs nebeut-oc'h evid m'ho-vez ar miz. Ya, med se n'eo ket dreistordinal a-walñ evid ar journalennet vraz, se zo mad evid Pobl Vreizh, Ya da ! Setu perag, tudou, e pedan ahanoñ da lenn pennt da benn ar gelouenn-mañ.

AL LEUR NEVEZ

Setu peza gignig al Leur Nevez er bloaz-mañ d'ar vrezegonez. Da genta toud, evel just, e vez goulnnet diganto, dreist oll m'—doza desket ganom dond da gellen d'ar re all. Er bloaz-mañ e vezo part o staj d'ar gelennerien hag hanter-briz d'ar vontourien, da lavaret eo danvez-kelennerien o taski ar vicher. N'eus ez-omm da veza ezel eus ta Leur Nevez evid dond stajou digor d'an holl eo ar re-mañ. D'ar vrezegonez a-viannig c'hoant dezo desk lenn ha skriva brezoneg e vo ganeom e Kerne ar stajou-mañ ive. An dou staj a hellier da ober an eil goude egile. Evid an oll stajou-mañ e vefe mad goulnn ar henta r' gwella trakt an hini pe ar re a biljo deoh, gant eur fichenn enskriva. Skriva war eun da : Ao. Ollivier — Glazvezenn — Lividig 29238 Brignogan. An traktou a vezo kast deoh pa vezint prest, an abreta posubl evel just ha forz penaoz miz arag deiz-kenta ar staj d'an diwezata. Ma ve red dibab eo al lizerou kenta o devezo ar gwir kenta war ar re all. Grit ano euz ar stajou-mañ en-dro deoh ha lakit tud all da zont ive, ar miua r' gwella, ha peogwir e vounz brezoneg dija eo arabad deoh disojhal euz miliedoù a dud a zo deuz deot ar c'hoant d'e zeaki. E-zomm 'zo ahanoñ, evel kelenn m'oh kusum da ober dija, evel montour,

ma ne gav ket deoh ob barreñ ano evid hoaz, evel kelenn war an dans hag ar han ha diskan ive rag n'eus staj abed ganom le na vefe grest o flas d'an douz dra-mañ. Efrin e room deoh da houzoù penaoz e eo on stajou e galleg evid deraouerien pe deskidi eul deoh d'o bruda' r en eur gas deom anou tud a vefe dedennet da skwer. Daou staj deraouerien da dud na ouzont mann ebud : unan (e Lan-divizio) da gener abankoll Bask, egile e sizun-vehez diweza miz east. Daou staj eul d'etez d'ar re zo o teki abou bloaz pe ouzpen, dre lizer d'ar dre gomz. O daou e teirved sizunvez miz gouere, unan e Menez-Kamm, egile e Bro-Leon. Plaz d'ar re-mañ ive e staj miz east. Efrin un taol esa eo staj ar vachelouriezh, ennan mesk ha mesk livedi o prienti anodenn vrezeg eo ar vachelouriz. Da gener Pae e Menez-Kamm, eur stavdenn vraz eo homan, evel a helli da weled, e sloaz ar staj bloz nemetan a veze ganeom n'eus ket keid 'zo. Skoazellit ahanoñ dre zont da gener perz evel stajad montour pe gellenner, pe en eur gas deom danvez stajidi. Ma ne rit ket e vo didavez ha difrouz kement on-eus klasket ober.

Hag a-nevez er vro ?

AN AER YAC'H

BERR-HA-BERR

«Emañ gwir Vreizh o tont er bed ; hini war c'hoazh eo ; bez eo-hi, o sevel diouz amezioù koshañ an Aovrig, youc'hadenn divent an holl galonoù breizhat hag o galv dezhañ d'ar justis ha d'ar frankiz.»

Emil Masson, Antde Ar Vretoned hag Sokialouriezh (1912)

KOKORIKOIOU E YEZH AR GALL

Anzer fall hon eus bet e miz c'hwever met kustum omp gant velat ha glaz yen a-vikoazh. Kustum omp ivez, allas, gant gasperezh ha dim-gall. Setu perak an c'hwever : talvoudus omp-ni, Bret-ned digoret o daoulagad, ha tud etrez memes, ya gasomp hon mein da stourm meur al labourerion, met ur wech tremenet anzer sakr ar votadegoù, e chelec'h an ton : «Bret-ned, c'hwezhit ho frioù lous !» Setu perak en pennoù ar Frañtizer ? Dija evit Mirabeau, ne damp nemet «Korrijed !, war a welañ n'eo ket gwelloc'h ar jae e 1974. Tamallet eo dimp ar seizh pec'hed kapital hag an hini brasañ-tout (evit difennieren bouton jakedenn gentañ ar bed, Paris) : ar c'hoant don da gas hon afeñoù hon-unan ! Pech'h Viktor Hugo kozh a lavare kement-mañ : «Na vo ket lakad da gilañ rummadoù nevez ha yaouank o taurel oute tammoù beziñoù kozh a Kamaladed, da'm soñj, n'eo ket tra-walc'h deoc'h lakaat ho torn war gostez dehou ho peurltrin ha trenn ho taoulagad war-du linenn c'hilas ar Vosges ha disklariñ, o tfronkañ, emnestra, ha doust da bep tra, ez omp a-du gant kultur ha yezh ar Vretoned.» Ale 'ta ! N'oc'h ket ken ganoegse' e brezhon-eg. Piv 'vo ar strollad kentañ d'hen ober, ar P.C.F. ? ar P.S. ? ar P.S.U. ? Gortoz a reomp, ha chafis vat deoc'h !

E Pederneg, n'eo ket ingalet c'hoazh afer Dour, klask a ra henezh, bremañ, c'hoari an «d'labour teknika», met labourerion Pedernag n'int ket preved prest da vezañ chaoket e beg ar chogse. Diskoulm ebet betek bremañ e ti-mouleriezh «ar Gouellans», e Lanvilon. E Poullozan, patron ar «Saumon-PC» a vo ret dezhañ plegañ dirak ar sindikadoù.

Dere'chel a ra stourm al labourerion da vont endro, evel e Sant-Brieg, evit mirout o labourioù war blas pe evel e Brest, evit bezañ paet gwelloc'h (elektrisianed-bord).

Kêrjidi zo o deus anezevet freuzh ha reuz an douz-beuz. E Montroulez dreist-holl. Ret e vo gouzout piv eo an hini kabusañ, pe an natur, pe tud c'hwezhed o fenn a ra foult-kaer eus lezennoù an natur.

Ankemet eo tud ar menajoù en-dro da Zinan, e tu reter Aodou-an-Hanternoz. Kouezet eo an derzhennat-tek war o loened, saout ha moc'h, Lazhañ a reer al loened a-vil-vern da virout ouz ar c'hlaved astenn. Penaoz 'vo dispellet ar saverion-loened ? Penaoz 'vo posubl dezhe bevañ e-pad ar mizioù da zont ? Ma l tra-walc'h hon eus dija d'ober gant enberion hon bro. Ret 'vo talañ bremañ ouz an diehañ.

Efrin, emañ an nevez-hañ warnomp. Ha mar fell dimp, nevez-hañ ar galon ivez.

pour ha trichin

Fédération départementale des syndicats de défense et promotion paysannes Kerfank 292117 Lopereg 15.02.1974

An holl beizantad a zo mantr gant ar peza zo c'hoarvezet e Montroulez hag ar c'hêrioù all, gant an douz-beuz dredeet eus o farkerij, siwaz ! Aabaoz pell 'zo — lod a-wechoù ouzpann dek vizoaz 'zo — emaint o stourm, evel ma c'hellont ouz an adloenna douar fall-se. N'etra d'ober kouz lavaret enep paotred ar Génie anvet gant Paris da rana anezo ! Kontev vez d'izo bep surt rimozelloù, grest bep surt skirioù ha tallmoù da zegas anezo a-du gant an douare fall-se da renka an douar. N'eo ket a-dra-sur evit gouini al labourerion-douar, evit hini paotred ar gouarnmant ne lavaran ket ! C'hoant bras d'ar re-mañ diskiant Breiz en e bez en eur zastum arc'hant bras late o chakotoù. N'eus forz ma tiroll an douz-faül en ur gas gantañ ar gwella douar euz ar parkier da zustrija ar c'hêrioù, da rivina an dud-a-golvez, da saotra didan ar pri hag ar flaez padra ar paour-kaez ! Malloz 'ta d'ar re-se diskiant-tre a fell d'izo rana an dud ha traou ar bed dre nerz ha gailoud an «tournerien» hag an arc'hant ior !

Diegrier... ar plij, hor gwella gourc'hemennou. Y. Le Borgne.

Brest, d'an 10 a viz-gener 1974.

Aotrou kar, abaoz 'm eus kroget da lenn Pobl Vreizh, 'm eus atao kavet traoù diudius enni. Setu emañ an arc'hant dre chekenn-bank evit kousmanañ (koumanant-skoazellit) d'ar gazet-enn-mañ. Kendalc'hit evel-se. Bloavezh mad deoc'h ha da holl gelouennieren Pobl Vreizh. Maurice Joubin Keredenn - 29200 Brest

SKOAZELLIT POBL VREIZH

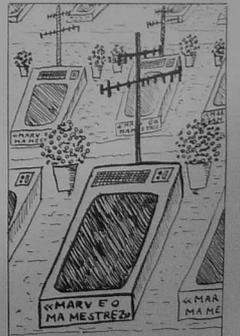
Skoazellit Pobl Vreizh hag a zifenn, en hor yezh, Breizh hag al labourerion, an ur gas ho profoù da :

«Pobl Vreizh» K.R.P. 2746-79 Roazhon

R.P. Roazhon	4,00
H.R. Brest	4,00
D.H. Paris	4,00
L.G. Plozgerven	10,00
«Bloavezh Mad evid Pobl Vreizh» euz Pembouez	19,00
A.D. Tregouez	5,00
B.J. Montroulez	2,00
Disadv Brest	2,00
J.C.C. Lanvily	3,00
L.L. Gwenn	2,00
L.Y. Gwenn	2,00
B.F. Kobern	2,00
«Bloavezh Mad de P.C.F. e Montroulez»	2,00
J.D. Plozger	2,00

Hollad ar c'hwec'hvet listenn 96,00
Divar all listennoù kentañ 1.159,53

En holl : 1.255,53

KENTELIOU BREZHONEG

Deskiñ lenn, skrivañ pe en em varrekaat da gomz dre gentelioù prevez — bemezhe goude mervet (eas ar merc'her evit ar skollid hag ar sadorn evit an dud a labour a-bend-all) e ti an Itron Galbrun, bouk Brelevenez-Lannou.

MOUEZH KERNEV

Un han a ra ar prezeger. Ha neuze gent e holl vouezh : — Patrode, a c'harne, 'ha gret eo douar ho pro evit genel mervelio ha mizhizion ? — Nann ! — Patrode, da graet he deus Bro-C'hall he dever e-kañver ar Vretoned ? — O ! — Ha gouest eo ar Vretoned da zerc'hel o zi aratro, hep sikour den ? — Ya !... Pell, un estlamm e padas ar youc'h-sadenn. — Kamaladed ! N'eo ket sklavourion nemet an dud laosk ha digalon. Ar Vretoned n'int na laosk na digalon. En o chreiz emañ ar pare da gleved o bro. Hor Bro-ni, paotred. Youenn Drezen Itron Vana Garmez (kerzu 1936)

MARCEZ

DIWALLIT! SKLOK! SKLOK!
ERRU EO BEG-E-DOK!!!

UX

22, LES POULETS!

POENT EO MONT AC'HAN BUAN!

ARABAT BALE WAR AR GEOT

COTCOT
COTCOT
COTCOT
COTCOT
COTCOT
COTCOT

NAG A REUZ!!!
A-HED HAG A-DREUZ!

TAPET INT BET!!
BRAVAÑ KOG A ZO 'BARZH AR VRO
A ZO E PEDERNEG, TUDOÙ!!
ME AN HINI EO!!

